

Q ทศวรรษนี้เป็นส่วนสุดท้ายของบทความไตรภาคชุด Brexit หลังจาก 2 บทความแรกได้นำเสนอเสียงสะท้อนของคณาจารย์ถึงปัญหาและผลที่ได้รับจากการโหวตแยกตัวออกจากความเป็นสมาชิกของ EU รวมถึงการพิจารณาว่าปรากฏการณ์นี้อาจจะเป็นโดมิโนตัวแรก ที่จะมาล้มคลอนโครงสร้างการให้ความร่วมมือระดับภูมิภาค ที่หลายภูมิภาคทั่วโลกมีความพยายามจะเดินตามรอยของการรวมกลุ่มประเทศในรูปแบบที่ EU ทำ

บทความนี้จะกลับมาพิจารณาถึงผลกระทบกับเศรษฐกิจที่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นหลังจากที่ UK ได้แยกตัวจาก EU โดยสมบูรณ์แล้ว

หลังจากผลโหวตออกมาว่าประชาชนส่วนใหญ่ (52%) ของ UK ประสงค์ที่จะให้ประเทศแยกตัวจากการเป็นสมาชิกของ EU ก็ไม่ได้หมายความว่าแยกตัวนั้นจะมีผลโดยทันที เพราะกฎหมายกำหนดให้มีระยะเวลาในการดำเนินการเพื่อออกจากเป็นสมาชิกภาพภายใน 2 ปี ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวจะสิ้นสุดลงในวันที่ 29 มีนาคม ค.ศ. 2019 เว้นแต่ประเทศสมาชิกทั้ง 27 ประเทศจะมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยืดระยะเวลาในการดำเนินการดังกล่าวออกไปจนถึงเดือนธันวาคม ค.ศ. 2020 แต่ไม่ว่าอย่างไร ดูเหมือนว่าสุดท้ายแล้ว UK ก็จะต้องพ้นจากการเป็นสมาชิกในไม่ช้านี้ เพราะเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมานายกรัฐมนตรีหญิงของ UK ได้ยืนยันอย่างหนักแน่นในสภาผู้แทนราษฎรของอังกฤษแล้วว่า จะไม่มีการเปิดให้มีการลงประชามติในเรื่องนี้อีก แม้จะได้รับการเรียกร้องจากหลายฝ่ายก็ตาม

ดังนั้นไม่ช้าก็เร็วการแยก

Brexit: ผลกระทบเศรษฐกิจโลก

รู้เท่าทัน
สารพินกฎหมาย

■ มาร์ค เจริววงศ์ อัยการประจำสำนักงานอัยการสูงสุด
ปัจจุบัน ศึกษาปริญญาเอกอยู่ที่ University of Kent (United Kingdom)
สาขากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศ

ตัวออกจาก EU ก็จะมีผลสมบูรณ์ แต่เมื่อแยกตัวมาแล้วนั้นจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโลกมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับว่า การแยกตัวดังกล่าวเป็นการแยกตัวภายใต้ “ข้อตกลง” (with deal) หรือเป็นการแยกตัวแบบ “ไม่มีข้อตกลง” (with no deal)

การตัดสินใจว่าจะเป็นการแยกตัวในรูปแบบใดนั้น ต้องเข้าสู่การพิจารณาและลงคะแนนเพื่อให้ความเห็นชอบจากสภา (house of commons) ก่อน ซึ่งหากปรากฏว่าการแยกตัวนั้นเป็นแบบมีข้อตกลง UK จะได้ประโยชน์ในการแยกตัวครั้งนี้เป็นอย่างมาก เพราะนั่นหมายความว่าหลังจากแยกตัวแล้ว รัฐบาล UK จะกลับมามีอำนาจในการกำหนดนโยบายของประเทศ สภา จะมีอำนาจบัญญัติกฎหมายได้อย่างเป็นอิสระ ไม่ต้องคำนึงถึงการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายหรือกฎหมายที่ผ่านสภาของ EU อีกต่อไป และอำนาจสูงสุดของศาลก็จะกลับคืนมาเพราะไม่ต้องอยู่ภายใต้กำกับดูแลจากศาลของ EU อีกต่อไปเช่นกัน

แถมข้อตกลงในทางการค้า ที่ UK มีความพยายามให้การ

ค้าขายระหว่าง UK และ EU หลังจากที่ได้มีการแยกตัวแล้วนั้น ก็ยังคงให้ใช้ข้อกำหนดในทางการค้าแบบเดิม เสมือนว่า UK ยังเป็นหนึ่งในสมาชิกของ EU อยู่ เรื่องนี้ยังคงอยู่ในขั้นตอนของการเจรจา หากจะถามว่ามีความเป็นไปได้หรือไม่ที่ EU จะยอมให้เกิดการแยกตัวแบบมีข้อตกลงที่ UK จะได้ประโยชน์ในลักษณะนี้ ก็ต้องมาพิจารณากันว่า ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่าง UK และประเทศสมาชิกใน EU นั้นมีมากน้อยแค่ไหน

หาก UK แยกตัวจาก EU โดยไม่มีข้อตกลงใดๆ เลย มีความเป็นไปได้ว่า จะเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจโลก

จากสถิติทางการค้าจะเห็นได้ว่า 44% ของสินค้า UK ส่งออกไปยังประเทศในกลุ่ม EU และ 51% ของสินค้านำเข้ามายัง UK นั้นเป็นสินค้าจากประเทศสมาชิกของ EU นั่นหมายความว่า หาก EU ปลอยให้ UK แยกตัวออกไปโดยไม่มีข้อตกลงในเรื่องเกี่ยวกับการค้าได้เลย

แยกตัวนั้น ยังได้มีการเจรจาไปถึงเรื่องอื่นๆ ด้วย ซึ่งเรื่องที่เป็นประเด็นใหญ่ที่สุดน่าจะเป็นเรื่องการปิดพรมแดนระหว่างไอร์แลนด์เหนือกับไอร์แลนด์ UK มีท่าทีที่ชัดเจนว่าไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับข้อเสนอของ EU ในเรื่องนี้ซึ่งถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในความตกลงก่อน

แยกตัวครั้งนี้ เพราะจากสถิติแล้ว 1 ใน 10 ของงานใน UK นั้นมีความเกี่ยวข้องกับการทำการค้ากับประเทศในกลุ่ม EU และปัจจุบัน 61% ของธุรกิจขนาดเล็กของ UK ก็ส่งสินค้าออกไปยัง EU ดังนั้นหากสภาพของ UK เลือกที่แยกตัวออกมาโดยไม่มีข้อตกลงใดๆ

▲ เทเรซา เมย์

หลายประเทศที่เป็นคู่ค้าใหญ่กับ UK อย่างเช่น เยอรมนี ฝรั่งเศส เบลเยียม และเนเธอร์แลนด์ ย่อมจะได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจหลังจากที่ UK แยกตัวออกไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากมองจากมุมนี้ ผู้เขียนเห็นว่าพอมีความเป็นไปได้อยู่บ้างว่าข้อตกลงเกี่ยวกับเรื่องทางการค้าจะมีการจัดทำไว้ก่อนที่ UK จะแยกตัวออกไป

อย่างไรก็ตาม ในระหว่างการเจรจาเพื่อทำข้อตกลงก่อน

ที่จะแยกตัวด้วย จากประเด็นนี้ ก็มีความเป็นไปได้เช่นกันที่อาจส่งผลให้การแยกตัวนั้นเกิดขึ้นโดยไม่มีข้อตกลงกับ EU เลย หากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าวขึ้นจริงๆ แน่แน่นอนว่าประเทศที่จะประสบปัญหาใหญ่หลวงและได้รับผลกระทบเป็นประเทศแรกก็คงไม่พ้นตัวของ UK เอง

ภาคธุรกิจ ใน UK ได้ประเมินไว้ว่ากว่า 70% ของภาคธุรกิจใน UK จะได้รับความเสียหายจากการ

แยกกับ EU ซึ่งแน่นอนว่าการค้าขายทั้งหมดหลังจากแยกตัว UK เมื่อเป็นประเทศนอกกลุ่มแล้ว การได้สิทธิทางภาษีศุลกากรในฐานะประเทศสมาชิกก็ย่อมหมดไป นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่เรื่องภาษีศุลกากร (non-tariff barrier) อีก

จากทั้ง 2 ประเด็นที่กล่าวมา ย่อมทำให้มีความเป็นไปได้อย่างยิ่งที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ที่ไม่

จำกัดไว้แต่เพียงมีผลต่อ UK เท่านั้น หากแต่ยังส่งผลกระทบต่ออีกหลายประเทศที่เป็นสมาชิกของ EU ด้วย ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น

ดังนั้น หาก UK แยกตัวจาก EU โดยไม่มีข้อตกลงใดๆ เลย (with no deal) มีความเป็นไปได้ว่าจะเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจโลก เพราะโลกของการค้าและการลงทุนในปัจจุบัน หากมีที่ใดที่หนึ่งเสียเสถียรภาพ ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก ซึ่งตัวเลขด้านบั้นที่เกี่ยวกับการค้าระหว่าง UK กับ EU แสดงให้เห็นแล้วว่าหาก UK แยกตัวออกไปโดยไม่มีข้อตกลงนั้น มีความเป็นไปได้สูงที่การตัดสินใจดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญและนำไปสู่การก่อให้เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจได้

และหากจะพิจารณาจากประวัติศาสตร์แล้วจะเห็นได้ว่า หากเกิดภาวะวิกฤตทางด้านเศรษฐกิจจากประเทศใดประเทศหนึ่งแล้ว วิกฤตดังกล่าวจะขยายตัวออกไปทำลายเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของโลกในวงกว้าง ตัวอย่างเช่น วิกฤตต้มยำกุ้งที่เริ่มจากไทย หรือแฮมเบอร์เกอร์โดโรซิส ที่เริ่มจากสหรัฐอเมริกา และสุดท้ายก็ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจทั่วโลก ซึ่งหากวิกฤตทางเศรษฐกิจนี้ก่อตัวขึ้นจากประเทศอังกฤษจริงๆ วิกฤตครั้งนี้ก็คงจะถูกเรียกว่า วิกฤตฟิชแอนด์ชิพส์ (fish and chips crisis) เพราะเป็นชื่ออาหารจานหลักของคนอังกฤษนั่นเอง

ท้ายนี้ผมได้แต่หวังว่า UK และ EU จะสามารถเจรจาจนบรรลุ “ข้อตกลง” ก่อนที่จะมีการแยกตัวออกมา เพื่อที่จะได้ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและลามไปทั่วโลกเหมือนกับวิกฤตเศรษฐกิจในครั้งที่ผ่านมา ■